

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
A kiadóhivatalban átvéve:
Egyes évre 10 kor.
Negyedévre 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egyes évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Védkez postán szállítva:
Egyes évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XII. évfolyam 183. szám.

Nagyvárad

Szombat, 1916 aug. 12.

Delatynból, Tismienicából és Sztaniszlauból kivonultunk.

Orosz hadszíntér. Budapest augusztus 11. (Hivatalos.) Károly főherceg altábornagy hadseregharcvonala. A Kárpátokban küzdő csapataink Zabiától délre újra erős orosz támadásokat vertek vissza. Sztaniszlautól északkeletre és Monaszterziskától délnyugatra az ellenség újra tulnyomó erővel támadott. Helyenként ugyan sikert ért el, de végül kemény küzdelem után megállásra kényszerítettük. Az ezen a területén küzdő csapataink épen most érik el azokat a terepszakaszokat, amelyek tekintettel az előlfelel csapateltolásaira, számukra kijelöltettek.

Az oroszok Delatynt és Tismienicát megszállták, Sztaniszlauból is harc nélkül kivonultunk.

Hindenburg vezértábornagy hadseregharcvonala. Zalocától délnyugatra az orosz tömegtámadásokat ellentámadásokkal vertük vissza. Hasonlóképpen véresen visszavertük az ellenséget Troscianievtől, a katovkai Stochodivben egy magyar-osztrák osztag az ellenség egy előretolt állását elfoglalta.

Fath tábornok csapatainál tüzerségünk zárótüze megghiusította az ellenség átkelési kísérleteit.

Görznel tovább támad az olasz.

Olasz hadszíntér. Budapest, augusztus 11. (Hivatalos.) A tengeremelléki harcvezetésen az olaszok megújították a Plava-szakasz elleni erőfeszítéseiket és a Görztől keletre fekvő magaslatokon levő új állásainkat is tekintélyes haderővel támadták meg. Mindezeket a támadásokat visszavertük. Hasonlóképpen megghiusultak az ellenség előretörései a Dolomitokban.

Délkeleti hadszíntér. Budapest, augusztus 11. (Hivatalos.) A Vojusa alsó folyásánál csatározás. Egyébként nevezetesebb esemény nem történt. Höfer. (Min. eln. sajtóosztály.)

Kövess az oroszok legkiválóbb ellensége.

Budapest, augusztus 11. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: A párisi sajtó élénken foglalkozik Kövess vezérezredes hadseregének Galiciában való megjelenésével. A Riffel megállapítja, hogy az oroszok a legkiválóbb ellenségre akadtak, ami valószínűen Brussilov lassu előhaladására vezet. Katonai körökben az orosz balszárny átkarolásától tartanak. A Gaulois írja: Londonban nagy meglepetést keltett, hogy Kövess hihetetlen gyorsasággal vetette Galiciába hadseregét, ami az ellenség kitűnő szervezettségét bizonyítja.

Szines és fehérbőrű angolok erőlködése.

Berlin, aug. 11. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

A Sommetól északra szines és fehérbőrű angolok szórványosan és eredmény nélkül támadtak. Épügy megghiusult szász tartalékcsapatrészeink szilárd kitartásán a folyótól közvetlenül északra francia csapatoknak sűrűn megghiusított támadása. Egyébként nem jelenthetünk különös fontosságú eseményt.

Átesoportositottuk csapatainkat az orosz fronton.

Keleti hadszíntér.

Hindenburg vezértábornok harcvezetése. A Visniev tó és Smorgon között, valamint a Cserótól északkeletre fekvő vidéken könnyűszerrel visszavertük számos gyenge orosz támadást. A Stochod arcvonalon az utóbbi napokban szenvedett vereségei után az ellenség általában élénk tüzerségi tevékenységre szorított. A Nofel tótól nyugatra Lubiezovnál és Zarecétől délre megghiusított részleges támadásai nem sikerültek. A Zalocától délre megghiusított harcok nagyobb kiterjedést öltöttek.

Az oroszok támadását, a mely Bialoglov és Horodivce között kezdetben tért nyert, a németek ellentámadása megghiusította, Troscianiev vidékén véresen visszavertük az ellenség erős támadásait, azokat a kísérleteit, hogy a Szerethnél Horodiscétől délkeletre előnyöket érjen el, egytől-egyik megghiusítottuk.

Károly főherceg altábornagy arcvonala. Monaszterziskától délnyugatra valamint a Dnyeszter és a Bisztrica szögében nagy orosz erők támadtak. Egyes helye-

Legujabb berendezésű **kelmfestő, vegytisztító és gőzmosógár.** Vállal minden e szakmábavágó munkát elsőrendű kivitelben. Gyors munka pontos kiszolgálás.

Postai megbízások soron kívül eszközöltetnek!

Gyári telefonszám 34.

Felvételi üzlet: 14—69.

Szíves megbízást kér:

HALTENBERGER VILMOS

ken a vitéz védők kénytelenek voltak az ellenség tul erejével szemben engedni. Ellentámadások felfogták az ellenség rohamát és a támadást megállították. A szövetséges csapatok folyamatban levő átcsoportosítása, amelyet azért rendeltünk el, hogy az oroszok csapateltolásaival számoljunk, tovább folyik.

A Kárpátokban Zsibától délre az ellenség, hogy kivívott sikereinktől megfossson, eredménytelenül fáradozott.

Szinleges támadás a Doiran-nál.

Balkáni hadszíntér.

A Doiran tótól délre az ellenség gyenge csapatokkal néhány szinleges támadást indított, a melyeket tüzelésünkkel komoly harc nélkül visszavertünk. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Biharvármegye jövő évi vetőmagja.

A földművelésügyi kirendeltség akciója.

A kormány ma minden eszközt felhasznál arra, hogy a gazdáközönség érdekei meg legyenek védve és hogy mind-ama kellékekkel rendelkezzenek, a melyek biztosítják a jövő évi termést. Még alig végezték el az aratást, sok helyen javában tart a cséplés és a nagyváradi földművelésügyi kirendeltség vezetősége már most gondoskodik gazdáink jövő évi gabona terméséről. A kirendeltség tegnap ebben az ügyben átiratot intézett Fráter Barnabás alispánhoz, akit értesített arról, hogy az idén milyen uton módon juttat vetőmagot a kormány a gazdáknak.

Az átirat szövege a következő:

Biharvármegye alispánjának Nagyvárad.

Magyar királyi Földművelésügyi miniszterium nagyváradi kirendeltsége. 2981/1916. szám a. őszi vetőmagvak iránt már évek óta tapasztalható nagy kereslet ez évben, tekintve hogy az őszi gabonafélék jól beértek s a minőségük is jó, nem fog nagyobb arányban jelentkezni. Kivételt fognak képezni azon községek, melyeknek határaitban az őszi gabona termést valami ellemi csapás tette tönkre, vagy a múlt évi kedvezőtlen idő folytán őszi gabona vetés nélkül maradtak. Minthogy a buza az 1916 évi 1750. M. B. számú kormányrendelet 5. § a első bekezdése szerint gazdasági szükségletre is csak annak a községnek a területén szerezhető be, ahol az illető lakik, nehogy ezen rendelkezésből kifolyólag a szükséges vetőmag beszerzése nehézségbe ütközzék, javaslatomra a földművelési miniszter ur 69769. számú rendeletével felhatalmazta a nagyváradi kirendeltséget, hogy azon gazdák részére, kik vetőmag beszerzésére valóban reá szorultak s azt a községük határaitban beszerezni nem tudják, a szükséges őszi buza, rozs és őszi árpa vetőmagot megvásárolhassák s azt részükre eladhassák.

Ugyancsak felhatalmazást kapott a miniszteri kirendeltség arra is, hogy a több termelés fokozása céljából Székács-féle nemesített búzát is forgalomba hozzon s a gazdáknak ily irányu vetőmagszükségletét is elégítse. A vetőmag forgalomba hozatalánál a következő szempontok az irányadók:

Kiseb gazdák, kiknek 50 méterháznál kevesebb vetőmagra van szükségük, meg

rendelésüket csakis a polgármester, illetve a község előljárósa útján tehetik. A községi előljáróság névszerű kimutatást készít azon birtokosokról, kik vetőmagot igényelnek, a kért vetőmag minőségének és mennyiségének feltüntetésével s ezen kimutatást indokolt előterjesztésével, hogy t. i. a vetőmag a község határaitban be nem szerezhető, a nagyváradi miniszteri kirendeltséghez mielőbb közvetlenül beküldi.

Nagyobb birtokosok községi bizonyítvánnyal felszerelt megrendeléseiket közvetlenül a miniszteri kirendeltséghez küldik be. Azon gazdák névsora, kik a kirendeltségtől vetőmagot kaptak továbbá a szállított vetőmag mennyisége a Hadi Termény Részvénytársasággal is közölve lesz Nemesített Székács-féle buza vetőmag beszerzésénél a kirendeltség egyszerű megkeresése is elégséges rá. Székács-féle nemesített buza ad: Árpád-halom (Csongrád megye) zsák nélkül maximális áráról méterházasánként valószínűleg 12 koronával lesz magasabb. A kirendeltség által szállítandó egyéb vetőmag ára zsák nélkül ad feladó állomáson méterházasánként a maximális árnál beszerzési, kezelési és tisztítási költsége folytán 4 koronával lesz magasabb. A vetőmag ára előre lesz fizetendő, fizetési feltételekről a miniszteri kirendeltség vetőmagot vásárló községeket és birtokosokat közvetlenül fogja tájékoztatni.

Tekintve a jelenlegi szállítási viszonyokat, a miniszteri kirendeltség csakis arra nézve vállalhat kötelezettséget, hogy a vetőmag szállítása iránt maga részéről a kérénynek beérkezése sorrendje szerint azonnal intézkedik, a vasuti forgalomban felmerülő akadályok folytán előálló késedelmekért, vagy súlyhiányért azonban semminemű felelősséget nem vállal. A vetőmag vásárlókat a miniszteri kirendeltség közvetlenül is figyelmeztetni fogja, hogy a vasuti átvételnél a legnagyobb gondossággal járjanak el a minőség, mint a mennyiség sulymegállapításánál, minthogy ennek elmulasztásából eredő kár kizárólag a megrendelőt fogja terhelni. Nagyvárad, 1916 augusztus hó 3-án. Ipolyi-Keller, a miniszteri kirendeltség vezetője.

Az átiratot az alispán tegnap megküldte minden fősztalbicónak azzal, hogy a legszélesebb körben hozzák azt a lakosság tudomására.

Sajnos, Biharvármegyében több olyan hely van, hol a termés nagyon gyenge volt az idén s még vetőmag sem lesz. Így arról értesülünk, hogy Bál környékén az egész vidéken semmi sem termett.

A képviselőház ülése Bóthy Pál háromnegyed tizenegy órakor megnyitotta az ülést. Miskolczi Ince az állandó igazoló bizottság jelentését terjesztette elő a berettyóújfalui választásról. Szilágyi Lajos mandátumát a szokásos harminc nap fenntartásával igazoltnak vették. Az adóvita első szónoka: Vázsonyi Vilmos. Nagy figyelemmel hallgatja az egész Ház. Első szemléldésre — ugymond — demokratikus szempontból megfelelőnek látszanak az adójavaslatok, mert a jövedelmi adónál tízezer koronában, a vagyoni adónál ötvenezer koronában állapítják meg a létminimumot.

Utána Springer Ferenc dr beszélt, majd szünet után is. Nem fogadja el a javaslatot. Sággy Gyula végül kibeszélte az ülést. Sándor János dr belügyminiszter két törvényjavaslatot terjesztett be a fiumei rendőrség államosításáról és Csepel-szigetnek a budapesti rendőrség hatáskörébe való bevonásáról.

A város újabb kölcsönei.

Egymásra licitálnak a bankok.

Mint már említettük, Nagyvárad városa most kettős kölcsön ügy rendezésén fáradozik. A két kölcsön már nyélbe lenne ütve, de a pénzintézetek erős konkurrenciája mellett a város tanácsa azon fáradozik, hogy minél előnyösebb feltételek mellett jusson a város a szükséges kölcsönökhöz.

Az élelmezési ügyosztály részére szükséges 800,000 korona tulajdonképen nem új kölcsön, hanem régi folyószámla kölcsön a Nagyvárad Takarékpénztártól, amely a folyó hó 15 én jár le.

A másik kölcsön 400,000 koronás és a közönség részére szükséges szén beszerzésére veszi fel a város.

A kölcsönökre érkeztek már be előzetesen ajánlatok, de a város tanácsa a helyi pénzintézeteket felszólította újabb ajánlatok beadására. És a város tanácsának ezen elhatározása sikerrel járt, amennyiben az előbbieknél tetemesen előnyösebb ajánlatok érkeztek be.

A kitűzött határidőig öt ajánlat érkezett be, amelyeket tegnap bontott fel a városi tanács.

A 800,000 koronás kölcsönre két pénzintézet: a Nagyvárad Takarékpénztár és az Egyesült Biharvármegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár adtak be ajánlatot. Mindkét ajánlat teljesen egyforma, mivel az Osztrák-Magyar Bank mindenkori kamatában felül 7/8 ad százalékos kamatot kötnek ki.

A szén beszerzésére szükséges 400,000 koronás kölcsönre beérkezett öt ajánlat a következő, mindegyik a bankrótán felüli kamatot tekintve:

a Nagyvárad Takarékpénztár	5/8%
Egyesült Bm bank és Központi Tak.	7/8%
Leszámitoló és Jelzálogbank	6/8%
Pesti M. Keresk. Bank	4/8%
Magyar Ált. Hitelbank	1.0%

A városi tanács egyelőre nem határozott az ajánlatok felett, hanem kiadta azokat a város fősztalbicónak, hogy egyforma alpra átszámítva, tegyen jelentést.

Mint értesülünk, tegnap délelőtt a tanácsülés után a Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókja a 400,000 Koronás kölcsönre újabb ajánlatot adott be, amely szerint az O. M. Bank kamatába felett 3/8 ad százalékos hajlandó a kölcsönt Nagyvárad város rendelkezésére bocsátani.

Eldig tehát ez a legelőnyösebb ajánlat.

* Felelemlik a táviratozás díját.

Bécsből jelentik: A magyar kereskedelmi miniszteriummal történt megállapodás folytán a Magyarországgal való távirati forgalom díjazását ez év augusztus 15 től kezdve felelemlik. A magyarországi távirati forgalomban az időponttól kezdve a következő díjak lesznek érvényben: Közönséges táviratok szavankint 8 fillér, a legkisebb díj táviratonként 1 korona Sajtótáviratok 4 fillér szavanként, a legkisebb díj táviratonként 1 korona, átalányos táviratok: az első 500 megtáviratozandó szóért 15 korona, minden további megkezdett 100 szóért 3 korona.

A román krízis tetőpontján.

Budapest, augusztus 11. (Saját tudósítónktól.) A Bud. Tud. jelenti Zürichből: Bukarestből jelentik, hogy a román miniszterek és képviselők nyári szabadságukat félbeszakították s Bukarestbe visszatérnek. Ferdinánd király kihallgatáson fogadta az összes követeket, köztük Czernin gróf magyar-osztrák követet, Bratianut, a külföldi diplomatákat és az orosz követet két ízben. Jellemző, hogy orosz, francia és angol hírlapírók tömegesen érkeztek Bukarestbe, hogy az állítólag küszöbön álló rendkívüli események szemtanúi legyenek.

Románia nem ad semlegességi nyilatkozatot

Budapest, augusztus 11. (Saját tudósítónktól.) Bukarestből jelentik: A legutóbbi minisztertanácson a román kormány beható tárgyalás alá vette a semlegességi nyilatkozat kérdését. A kormány — elterjedt hírek szerint — egyelőre húzódik ilyen nyilatkozat megítélésétől. A minisztertanács felfogása szerint Romániának tovább is meg kell maradnia mai várakozó álláspontján.

Orosz támadás Románián keresztül Bulgária ellen.

Budapest, augusztus 11. (Saját tudósítónktól.) Bécsi jelentés szerint közel áll a Balkánon az oroszok katonai szereplése szárazon és vízen. Szárazon a szerbek Beszarábia felől, ezeket a Fekete tengeri flotta fedezeti akciójukban. Így remélik, hogy Románia beavatkozik a háborúba.

A bukaresti Romániai Magyar Ujság írja: Vissolkin orosz tengerészeti miniszter ide érkezett. Megnézte Galacot, Constanzát s visszatért Renibe s az orosz határt szemlélte meg.

Románia eltűnik.

Budapest, augusztus 11. (Saját tudósítónktól.) Bernből jelentik: Romániának a háborúba való avatkozása most sem vált valóra s ebből az alkalomból azt írja az Italia, hogy ez a probléma most már végkép el fog tűnni az olasz lapok hasábjairól.

Orosz vélemény Romániáról.

Budapest, augusztus 11. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról jelentik: A Ruskoie Szlovo megállapítja, hogy a Bratianu kormány még ingadozik és a román beavatkozás még nagyon bizonytalan. Ha Románia szeptemberig be nem avatkozik, utólagos közbelépése értéktelen és aspirációi kielégítésére az esetben ne gondoljon.

Románia előbb szállit nekünk.

Budapest, augusztus 11. (Saját tudósítónktól.) Félhivatalosan jelentik: A román központi kiviteli bizottság megkötötte a harmadik szerződést a német-osztrák-magyar konzorciummal. A szerződés tárgyát az új termék tekintélyes részének eladása képezi. A konzorcium többek között vagononként 4500 frankért vásárol sörárpát, 5600 frankért borsót. A konzorcium ezenkívül 1 százalékkal tulfizeti azon eladók árpáját, akiknek árúja hektolitereként meghaladja a 65 kilogrammot. Románia gazdasági körei nagy elégtétellel fogadták ezen újabb szerződést. A félhivatalos „L'Indépendance Roumaine” szerint a szerződést hamarosan aláírják. Mintegy 2000 vagon borsó és 6000 vagon sörárpáról van szó.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A román kiviteli bizottság a földművelésügyi miniszter hozzájárulásával szerződést kötött a középhatalmak képviselőivel 2000 vagon borsó, és 6000 vagon sörárpa szállítására.

A cár Csernovicban.

Budapest, augusztus 11. (Saját tudósítónktól.) Csernovicból kerülő uton érkezik a hír, hogy azon az uton, ahol a cárnak kellett megérkezni, magas állású személyiség érkezett Csernovicba. A lakosoknak tiltva volt elhagyni lakását, az

ablakokat lefüggönyözték, csukott autóra jött a rejtélyes látogató, a kormányzósági palotába szállt, s ugyanígy távozott el. Az üzleteket mind becsukták. Az ismeretlen a délbukovinai frontra utazott.

Az antánt nem bizik Romániában.

Predeál, aug. 11. A russzofil „Adeverul” kiadója, Mille Constantin, aki az oroszok szándékairól elég jól van informálva, tegnap vezércikkében a következőket írja:

„A négyesszövetség magatartásában Romániával szemben változás állott be. Bratianu miniszterelnök babozó és hazug politikája végre megteremtette szomorú gyümölcsét a mi részünkre. Azelőtt kért és körülrajongott bennünket a négyesszövetség, most közönyös magatartást tanúsít velünk szemben.

— Ha beleavatkozni akartok — mondja — lépjétek akciós, mi semmit sem kívánunk tőletek, de ti se követeljétek tőlünk semmit. Meg van a szerződés Oroszországgal, amelynek értelmében Erdélynek és a Bánátnak nagyjából románok lakta részeit a saját veszélyekre és kockázatokra meghódíthatjátok. Nos jól van, hódítsátok meg ezeket és hagyjátok nekünk békét, mivel untattok bennünket követeléseitekkel, hazugságaitokkal, nem őszinte és hazug politikákkal, a beosztelen szatócs politikával.

Mi nem bizunk Romániában; különben is Románia éppen nem szükséges a végleges eredményhez. — Nektek van szükségetek szövetségesre, hogy nemzeti követeléseiteket megvalósítsátok és nem nekünk.“

Román katonai liga a király mellett.

Budapest, aug. 11. (Saj. tudósítónktól.) A román „Hazáért és trónért” elnevezés alatt megalakult katonai liga tagjai vasárnap délelőtt 11 órakor gyűlést tartottak. A gyűlésen résztvettek: Mustatza Al., dr. C. Popilian, dr. A. Stefanescu tábornokok, számos megasrangú és nagyon sok tartalékos tiszt.

Beszédet mondottak dr. Christodula őrnagy, elnök, Isvoranu, Dumitrescu hadnagyok és még többen. A liga elhatározta, hogy békés tevékenységet fejt ki minden erőszakos eszköz mellőzésével, de energikusan gyűlések, konferenciák és nyilvános közlemények útján. A liga saját napilapot fog kiadni, amely hivatva lesz a liga alapelveit, valamint a tartalékos tisztikar érdekeit képviselni. A gyűlés elhatározta, hogy az ország összes tartalékos tisztjeit kongresszusra fogják összehívni, melynek részleteit később állapítják meg. A liga végül elhatározta, hogy politikával nem foglalkozik és bármely párthoz tartozó tagokat szívesen lát. A gyűlés fél 1 órakor ért véget. A katonai liga következő gyűlése f. hó 17-én lesz.

Elsüllyesztett olasz hajók.

Lugano, augusztus 11. Viareggióból jelentik, hogy július 30-án Cani szigetétől 60 mértföldnyire egy magyar és osztrák tengeralattjáró naszád elsüllyesztette az Emilio Ghilarducci és a General Ameglio nevű vitorlás hajókat. A hajók legénységét megmentették.

Apró betörők a bíróság előtt.

Tárgyalás a nagy tisztítóban.

Ninos az a színlelőadás, érzékeny darab, amely úgy meghatná a háborús felfordulás közepette hánykódó embert, mint egy tárgyalás a fiatalok bíróságánál. Csupa régi elnevezések és meghatározások és csupa modern elbírálása a tettek, új formák között. És ez a *Palánky Károly*, a tanácselnök, aki a komor igazságszolgáltatás külsőségei mögé emberi jóságot helyezett s a római *paterfamilias* gondosságával intézte el az eseteket. Atyának való bírő, harag nélkül leckézteti a kis pernahajdereket, rájuk-rájuk rivall, elevenebb és fűgőbb, mint a kis bűnösök eszejárása s megfogja őket mikor csalafintaságaik utvesztőben menekülni igyekeznek. Olyan, mint az ideális igazságosztó: határozott, *sine ira* ítélkező, de emellett emberileg közelhozza magához a gyerekeket s megmossa fejüket egy egy találó mondással, állandó figyelmével és ellenőrzésével pedig az igaz vallomásra izgatja a romlásnak indult ifjú lelkeket.

E sorok írója két éve memorandumban fordult a Patronázshoz, rámutatott arra a romló munkára, amelyet a városégi bokrok között felnőtt gazfikók végeznek serdületlen ifjak megrontásával s a rosszra való tanításával. E memorandumnak semmi preventív eredménye nem lett, ellenben a tegnapi tárgyaláson viszontlatta a két év előtt még *növendécsirkefogókat*, miut kész büntetéseket. Így érnek a dolgok, miknek elhárítására nem vállalkozik társadalmi szerv.

Kik ezek a kis fiúk? Nagyrészt jó családok gyermekei, akik egymást megrontották, mert elfogadtak vezetőnek, barátának egy-egy romlott külvárosi gazfikót. Ez aztán elvitte őket először a moziba, mint bevalloították, szután regényeket olvastatott velük, cigarettára szoktatta őket, lányoknak udvaroltak, (két romlott leány szerepel itt minden esetben) s szután elmentek együtt lopni. Betörték özvegy *Baumeister Ernő* lakásába s annak rendje és módja szerint kitesztották a lakást, elvittek minden elvihetőt, eladták a lopott holmit s megitták a borokat és likőröket, egy kis fickót holtrészegre itattak. Ezt egy rendőr vitte haza, mert városi alkalmazottnak őseje. (Különös, hogy a városi alkalmazottak hozzátartozói milyen kiméletre tarthatnak számot: a hamiskártyázásnál elszedik tőlük a kártyát, de eljárás nem indul ellenük, mert „a városnál van a hozzátartozója.”)

A tárgyalás gyors, világos, könnyen megérthető. *Palánky Károly* vezeti s dr *Bolza Alfonz* gróf megértéssel és bölcs szeretettel asszisztál. A fiúk beismernek mindent, általában sose hallottam annyi őszinteséget, mint itt. *Palánky* ellenállhatatlan, a lelkekre hat s mindent tisztáz. Közben szatirikusan kommentálja a furfangos vallomásokat.

— Mi akartál lenni?

— Asztalos.

— Persze; ezért vitted el a szerszámokat, gyűjtötted a jövőd mesterségéhez. Ugy készültél a mesterséghez, hogy összelopkodtad az asztalos szerszámokat.

No, de mind szánják bánják tettüket, egyet kivéve, ez megátalkodott. Ez a méltely. Egész fiatal gyerek, minden szenvedély rabja. A szülők remegnek, nagy depresszió száll a lelkekre. Itélet. Szörnyű szó. Lélekzetfojtó. Idegromboló.

De jön a Jó Bírő és így szól: négy maradjon otthon és egy évi próbára bocsátjuk, egy fogházat kap s munkára küldjük.

Fellelegzenek, a romlott fiu szepeg és sir. Kis oktatás a fiuknak: ha az egy év alatt valami rosszat csináltak, akkor becsuknak benneteket. És nem látjátok a napvilágot.

Aztán jön egy fiu, oserepezés közben elvitt két cipőt. Bevalloított mindent. Jó fiu. Probára engedik. Azután két falusi fiu, háboruban levők puskáit lopdosták el. Az egyik „nagy fiu”, még azt is lelövésse fenyegette, aki ellene vall.

Rugalmas, friss lélekkel dolgozik *Palánky Károly*, hogy lebonyolítsa azt, amit amit megelőzni be-rest a társadalom. Itt szakad fel a függöny, ide nézzen be, akit érdekel a jövőd rejtelmes arca. Meglátja, milyen megértés nyul a hóna alá az őseő fiatalságnak.

Fölzaklatva, megkönnyebbülten hagyom el a bíróságot. Ez hasznos munka, amit itt végeznek. Ami csiny, azt közlegyintéssel intézik el. De a bűnbessőknek is alkalmat adnak hogy becsületes ember lehessen. Így mondta a bírő: a házáak hasznos polgárai.

Gróh Ferenc prépost negyvenezer koronás alapítványa

Nemes jótékonyságában igazán kifogyhatatlan *Gróh Ferenc*, a debreceni róm. kath. hívek szeretettel körülvett prépost plébánosa. Tíz éve lesz pár hónap múlva, hogy az egyházközség élére került s azóta évről évre feladhatatlanabbá teszi áldásos működését, nemcsak papi hivatásának buzgó batóltásával, a vezetés alatt álló intézmények fejlesztésével, de azzal a jótékony s különösen a háborús idők alatt csaknem szakadatlan adományokkal is, amelyek immár százezreket tesznek ki s amelyhez tegnap újabb, jelentős, igazán nemes szívből fakadt alapítványokkal járult.

A katolikus egyháztanács tegnapi ülésén a folyó ügyek elintézésé után, meghatótságtól mag mag remegő hangon mondotta el *Gróh Ferenc* prépost-plébános, hogy pár hónap múlva tíz éves lesz az ő debreceni lelképásztorkodása. Emlékkére ennek huszezer koronás alapítványt tesz kath internátusi célra és másik huszezer koronás alapítványt kath. népszövetség házalapjára. A negyvenezer koronát Járadsékkölesön kötvényekben és takarékpénztári könyvekben nyomban letette.

Az egyháztanács tagjai lelkes éljenzéssel fogadták a nemes szívből főpap újabb jótékony adományát s *Szent-Királyi Tivadar* egyházi főgondnok igazán szívből fakadt szavai után, melyben a legnagyobb elismerés és dícséret hangján méltatta a nemeslelkű prépost plébános működését, eddigi s ezen újabb áldozatkészségét, egyhangulag elhatározták, hogy köszönetüknek és elismerésüknek jegyzőkönyvben adnak kifejezést.

A „Népszava” védekezik.

Akiket mégse lehet büntetlenül rágalmazni.

Csoda történt: a „Népszava” ezúttal reagál, mikor — az ég tudja hanyadszor — a rágalom vádját tartják elébe. Miskor ily alkalmakkor úgy lapul és hallgat, mint a zsir a bankok pinceraktáraiban, attól félve, hogy elkábitott olvasói még esetleg rá találhatnak eszmélni a szédelgésre, melynek a demokrata sajtó jóvoltából állandóan áldozatai. Most azonban felszisszen a demagóg lap és védekezni próbál. Lehet, hogy megneszelte, hogy a megrágalmazott plébános rágalmazás és helyreigazító nyilatkozatának nemközlése miatt eljárást indított ellene s azért az elvtársujtság jóelőre igyekezik hamis nyomokra terelni az igazságszolgáltatást. Ami azonban aligha fog sikerülni neki.

Kijelenti a „Népszava”, hogy az a *Forró Mártonné*, akinek esetét a minap közöltük nem azonos azzal az asszonnyal, akinek fiát a kereselgeti plébános rosszakaratu esendháborítás miatt (ő így írja: egy kis csörtetés miatt) az anyja által jogosan megfenyítettett. Vagyis: a plébános nem is egy, hanem két hasonló gyereket „veretett el”, az egyik a *Forróné* 12 éves fia lehetett s ez a *Forróné* nem irt levelet a „Népszavá”-nak; a másik egy másik anya 9 éves fia volt, akinek a nevét nem tudjuk és az írta neki a „panaszos levelet”, melyet *Forró Mártonné* koholmányask minősített.

Nagyszerű védekezés! Csak az a gyengeje, hogy a „Népszava” gondolkozástól elszoktatott olvasóin kívül alig akad akkora gyerek, aki ilyen állásztó célzatu kibuvómeséknek felüljön. Nevezze hát meg a *Népszava* azt a „másik” asszonyt, akivel a sérelem történt! Ugy e ezt nem teszi, mert nem is teheti? S baj, majd a bíróság előtt lesz rá módja, hogy megnevezze, ki az a kereselgeti asszony, akit a plébános a gyereke elverésére kénszerített s aki ezt az esetet teljesen *Népszavai* rutinnal megerkalmazott levélben a „Népszavá”-nak be- küldte?

Addig is a védekezésnek ezt a fajtáját egyenes beismerésnek vehetjük. A „Népszava” maga elismeri, hogy *Forróné* esetéről nem tud, tőle levelet nem kapott. Más hasonló esetről *Kereselgeten* nem tud senki. Azaz: a t. lap nem tagadhatja, hogy hazudott — ami ugyan nála csakugyan se nem újság, se nem ritkaság —; az egész „levelet” hamisította s benne egy papnak teljesen legális eljárását a kedélyek felizgatása s a papság elleni gyűlölet szitása céljából hamis és költött vonásokkal színezte ki.

Igazán szükségtelen dolog komoly olvasóközönség előtt — legyen az bármily világnézetű — a „Népszava” rosszhiszeműségét bizonyítani. Tisztában vannak azzal, hogy hisszük, maguk a műveltebb szociális-ták is, akik azonban elnézik lapjuknak ezt az alacsony taktikáját, mint amely a „buta köznép” felbujtására s a „csuha” elleni csendes mérgelődés folytonos szítására kétségtelenül igen alkalmas. Mint jellemzőt fel- emlíjük azonban, hogy a közölt hivatalos jegyzőkönyvből és nyilatkozatból a „Népszava” idéz ugyan egy passzust, amelyet

t. i. kellő rosszakarattal rosszra is lehet magyarázni, de azonnal abbahagyja az idézést, mihelyt a plebánusra vonatkozó felmentő és indokoló nyilatkozatok következnek. Még inkább elhallgatja természetesen a nyilatkozat ama kijelentéseit, amelyek a „Népszava” lavelét költöttnek, koholtak, „bizugságnak” és „szemtelenségnek” nevezik, a kereselgeti papot pedig a község jóltevőjének mondják.

Szükségesnek tartottuk ismételtén is felhívni a figyelmet arra a rágalmazó frank-törhádjáratra, melyet ez a fékevesztett demagóg organum a katolikus vallás és papjai ellen — és csakis azok ellen — bizonytalannal éppen abban bizva intéz, hogy a művelt közönséget ugyanis visszatartja attól önérzete, hogy a nyelvöltögetés virtuózaival szöve áljon, a jó együgyű magyar népnek meg ugyanis mindegy, hogy mint vaditják a saját egyháza ellen.

Egy csángó asszony, aki gyalog jött Bukovinából.

A rendőrségen találkoztam vele, a bejelentő hivatal forgalmas helyiségében. Afféle jóképű parasztnyecske volt, akinek éppen csak úgy pergett a nyelve, mint a környék többi parasztnyecske. Tiszta magyar kiejtésén nem is érzett meg, hogy bukovinai.

Természetes, mert a csángó tisztán beszél magyarul, a parasztnyecske pedig nem volt más, mint bukovinai csángó.

Most, hogy az orosz offenzíva megindult, a csángó falvak népe is megindult le Magyarországra.

Egyik erre, másik arra, de mindegyik azzal a gondolattal, hogy talán nem sokára újra felkereshetik elhagyott házaikait.

— Száztizennyolcan jöttünk erre, kérem szépen, — mondja a csángó nyecske — mind egy faluból. Egyedül én érkeztem meg a csapatból Nagyváradra, a többi nép még itt van a második faluban, ott tanyáznak.

— Hát, hogy jötték ide?

— Gyalog, ahogy a szegény emberek járnak. Három hete gyalogolunk már faluról falura. Itt is, ott is elmaradt valaki közülünk, de a nagyobbik rész még most is folytonosan jön. Addig megyünk, amíg jó helyet találunk.

— Debrecenben is voltunk, de hát mit csináljunk olyan nagy városban? Nincs pénzünk, amiből élünk. Én is csak 5 forinttal indultam el hazulról, de feletem már. Abból élünk, amit a faluban a jó emberek adnak.

— Hogy honnan jöttünk? Kaboláról. Ez a legelső magyar falu Bukovinában erről az oldalról. Már nem először tettük meg ez az utat. Voltam egy ízben Budapesten is. A családom ott is maradt, csak én mentem haza Kabolára, hogy most újra eljöjjenek szerecsőt próbálni.

A bejelentő hivatal vezetője, Molnár István rendőrtisztviselő nagy jó indulattal fogadta a csángó asszonyt, akit Bereznai Mihálynak hívnak s támogatta a nyecske azon kérését, hogy Nagyváradon cseléd lehessen. Addig is Molnár fogalmazó gondoskodik a Bereznainé ellátásáról, amíg sikerül részére helyet szerezni.

Bereznainé, valamint a többi csángók

is, nagyon vallásos asszony, kis bityuja mellett, amelyet a hóna alatt hurcol, nem hiányzik kezéből egyetlen értéktárgya — az imakönyv sem. Azt folyton a kezében szorongatja, mert — amint mondja — csakis a jó Istenben van bizodalma.

Esztrog-központot tervezett Gábel Jakab.

Felült a jó Gábel Jakab a vonatra, ott is első osztályba, levetette cipőjét, mire mindenki eltávozott a kupétól. Így aztán nyugodtan aludt és horkolt Innsbruckig, anélkül, hogy a zsebéből kivették volna 6000 vagy ennél is kevesebb koronát.

Innsbruckban megszállt a kitűnő kolléga, a héberbetűs Jüdische Zeitung szerkesztője s a következő tervet eszelte ki az ő okos fejében:

a budapesti orth. izr. iroda évenként ellátta a magyarországi zsidóságot esztróggal. Libanon jellegzetes gyümölcsével. Cédrus almával. Ami az ünnepekre kell. Mióta azonban Libanon a hadi viszonyok miatt nagyon messze van, Cédrus almát onnan nem hozhatnak. Csak Tirolban terem még ilyen gyümölcs.

Nosza tehát, szült önmagához a kitűnő esztrólógus, alapítsuk meg az Esztrog Központot s vásároljuk össze a budapesti iroda elől az összes cédrusalmát s központilag intézzük e nemes gyümölcs árusítását.

Meg is jelent a piacon, az innsbrucki nagy piacon Gábel Jakab s kezdett vásárolni. Mindenáron. Ez feltűnést keltett s némelyek árdragításról kezdtek beszélni. A katonai hatóságoknak se kellett egyéb, megidézték Gábel Jakabot. S mivel azt hitték, hogy Galiciából érkezett, felték, hogy fertőzés érheti Innsbruck lakosságát, másrészt árfelhajtó törekvésekkel gyanúsították, közölték vele, hogy 14 napig nem hagyhatja el Innsbruckban a kijelölt helyet.

Gábel Jakab telefonozott Hoványi Géza dr. udvari tanácsosnak, a képviselőnek, de ez se segíthetett rajta.

S mi baj, nem jöhet haza cédrusalmával.

S nem lesz Esztrog-Központ.

Mit kell bejelenteni.

Cukor készletet, gépszijbort, talpfa és kávé készleteket.

A m. kir. miniszteriumnak ide vonatkozó rendelete alapján f. évi augusztus hó 15-től kezdve következő bejelentések megtételére hívja fel az alábbiakban a rendőrkapitányi hivatal az érdekeltek figyelmét:

I. A m. kir. miniszteriumnak 1565/1916. sz. alatti rendelete alapján aug. 15-től 20-ig bejelentendő 500 kilogrammon felüli cukor készletek. A bejelentések a rendőrkapitányi hivatalnál eszközöltnének.

II. A m. kir. miniszteriumnak 1577/916. számú rendelete értelmében bejelentendők a gépszijbőr készletek aug. 15-20-ig. A bejelentések a magyar szent korona országainak bűripari központjánál teljesítnének.

III. A m. kir. miniszteriumnak 1972/916. sz. rendelete értelmében bejelentendők a talpfák és a bányafák. Bejelentések a kereskedelmiügyi miniszteriumnál teljesítnének, legkésőbb e hó 15-éig.

IV. A m. kir. miniszteriumnak 2307-1916. sz. rendelete értelmében bejelentendők a kávékészletek. Itt azok a készletek jelentendők be, amelyek az utolsó bejelentés napjától beszerezettek, azok a mennyiségek, melyek ugyanazon idő alatt apadtak és a tényleges készletek. Az 50 kilogrammnál kisebb tételek a rendőrkapitányi hivatal I. em. 18. számú szobájában, míg az ennél maga

sabb tételek a kávé-központnál jelentendők be.

Figyelmezteti a rendőrkapitányi hivatal az érdekelteket, illetve mindazon kereskedőket és magánosokat, kik a meghatározott, vagyis 50 kilogrammot meghaladó mennyiségű kávékészletüket be nem jelentették, a kihágási eljárás elkerülése céljából a most meghatározott időben bejelenteni el ne mulasszák.

Nagyvárad, 1916. augusztus hó 11.

Rendőrfőkapitányság.

HÍREK

* **Mangra Vazul itthon.** Mangra Vazul a görög keleti egyház metropolita érseke vasárnap hazaérkezett Nagyváradra. A metropolita egyházmegyéje papságának küldöttségét fogadja s látogatásokat tesz a közélet előkelőségeinél, akiknek megköszöni az üdvözléseket.

* **A vármegye kenyeré.** Pár nappal ezelőtt megírtuk, hogy Fráter Barnabás alispán Budapestre utazott a vármegye téli lisztzükségletének biztosítása végett. Az alispán útjának az volt a célja, hogy az illetékes kormányférfiaknál keresztülvigye, hogy a lakosság ne lisztet, hanem búzát kapjon a kenyérszükséglet kielégítésére. Fráter Barnabás tegnap érkezett Nagyváradra, egyelőre kedvező kilátásokkal. Mint értesülünk, a miniszteriumokban nem volt új dolgot a bihariak kérése, mert már az ország legtöbb vármegyéjében megindították a hasonló mozgalmat. A kormánynak tehát abbéli elhatározása, hogy a tél folyamán lisztet fog adni buza helyett, hibás intézkedés, a melyben az a felfogás vezette a kormányt, hogy ha országos őrlést végeztetnek és egy központból irányítják a lisztet, akkor sok megtakarítást fognak elérni. Ez ellen az eljárás ellen az ország háromnegyedrészre felszólt. A kormány illetékes férfiai nem adtak végleges választ az alispánnak, ellenben kijelentették, hogy jelenleg tanulmányozás alatt áll az ügy és a többi vármegye kérésével együtt fogják elintézni Bihar megye kérését is.

* **Az óvás főlvetelének határideje.** A hivatalos lap legutóbbi száma közli a kormány rendeletét arra nézve, hogy a lejárt és az 1916. november 30-ig bezáróan lejárt váltó, kereskedelmi utalvány és közraktári jegy tekintetében a fizetés végetti bemutatásra és a fizetési hiánya miatti óvás főlvetelére az eddig kiadott rendeletekben megszabott határidő: december 4-ig meghosszabbítja. Ugyancsak ezen idő alatt történhetik a papírok tekintetében a névbecsülési fizetés végett való bemutatás is.

* **O felsége születésnapja a harctéren.** A harctéren küzdő katonák szeretetadományaira a polgármesteri hivatalba a következő adományok érkeztek: Grócz Béla nagyprépost 100, Bihoreana 50, Radó Sámuel 20, Harmathy Károly és neje 20, Pallay Lajos 10, Blaha István 10, Bilkey Papp Anna 10, dr. Pap Coriolán 10, Oláry Gyula 10, dr. Frankó Józsefné fogorvos neje 10, dr. Rádl Ödön 10, Halász Kálmán 5, Takács Géza 5, Tasnikovits Antónia 3, Horváth Sándor 1 kor., mely kegyes adományokért a polgármester ur mond köszönetet.

Gyönyörű rózsás arc a nő leg-
szébb díszje. Az első ránc a szép asszony
első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot,
hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülbe-
nyelvény Y-PO krémét és szappant használja,
melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát el-
tűnteti a ráncokat, szeplőket, mitesszereket,
májfoltokat, pattanásokat és bőr vörös-
séget. Ára 2 K. Kapható: Farkas István
"Apolló" drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-
ut 7/B. Rimanóczy-palota.

Egy molnár 50 év körüli
kerestetik azonnali belépésre hóna-
pos fizetéssel és kosztal az Ó-Palota-
i malomba. Értekezhetni Gerlach
Jánosnál a Palota.

Forolin a legjobb és legbiztosabb
toilette-szer kéz-, láb- és hónalj-izzadás
ellen. Hűsítő! Szagtalanít. Ára 1-20. Kapható
Farkas István "Apolló" drogeriájában Nagy-
várad, Rákóczi-ut 7/B.

**Az Osztálysorsjegyek új fő-
elárúsítója.** A m. kir. szab. O szta-
lysors-
játék igazgatósága a tegnapi napon az "Uj-
városi takarékpénztár részvénytársaságot"
főelárúsítónak nevezte ki és a most követ-
kező XXXVII-ik sorsjátéktól kezdve a sors-
jegyek nagybani és kicsinybani elárúsításával
megbizta. Mivel ezen sorsjegyek után állan-
dóan nagy érdeklődés mutatkozik az "Ujvá-
rosi takarékpénztár" (Nagyvárad, Szent
László-tér 5. Telefon: 994) ugy a város, mint
a megye területéről előjegyzéseket a sors-
jegyek vételére — míg készlete tart — már
most elfogad.

Figyelem!

Nagyváradon Beóthy Ödön-u. 1.
görög kath. templom mellett
(bejárat a kapu alatt) kaphatók:

Szepességi lenvásznak

Finom cérna vásznak, Lapedő vásznak,
Vászon és damast asztalneműek, Ágy-
neműek beosztott és méteres lendamast-
ból. Takács vászon és damast törülközők.

Török, szakajtók, himző vásznak,
Blous vásznak, Tarka lenvásznak,
Nyers vásznak, Házi vásznak, Sajt
vászon.

Asztal és ágyneműekben a legújabb
minták. Jutányos, szabott árak.

Helyi és megyei telefon 1163.

SZÍNHÁZ

APOLLÓ
mozgó-
színház

Szombaton
A nagy áruvék.
Dét-ktiv dráma.

Előadások kezdete: Szombaton, va-
sárnap és ünnepnapon 3 órákor és
hétköznapokon fél 7-kor.

URÁNIA
mozgó-
színház

Szombaton és vasárnap
A hadoklók nem hazudnak.
Nagy Nordisk dráma 3 felv.

Előadások kezdete: Szombaton, va-
sárnap és ünnepnapon 3 órákor és
hétköznapokon fél 7-kor.

VIGADÓ
mozgó-
színház

Szombaton és vasárnap
A kalandor büne.
Bűnügyi dráma 3 felv.

Szombaton és vasárnap négy előadás
és pedig: délután 3, 5, 7 és este
9 órákor.

Legújabb táviratok.

A német kancellár Bécsben.

Budapest, augusztus 11. (Saját tudósi-
tónktól) Bécsből jelentik: Bethmann Hol-
weg kancellár és Jagow államtitkár Bécsbe
érkeztek. A pályaudvaron a német nagy-
követ fogadta őket.

A Magyar Távirati Iroda jelenti:
Ő felsége ma fogadta Bethmann
Hollweg birodalmi kancellárt és
Jagow német birodalmi államtitkárt.

A kancellár s Jagow külügyi
államtitkár Burrián külügyminisz-
ternél időztek két órahosszáig s fél
2 kor dejeuner voltak Stürghk gróf
osztrák miniszterelnöknél.

Németország nem lankad.

Rotterdam, augusztus 11. A Daily Chro-
nicle írja: Németország oly erőteljesen har-
col, akárcsak a háboru elején. Németország-
nak van elegendő tüzérsege, van bőséges
municioja és a Somme mentén hatalmas el-
lentállást fejt ki. Eddig még semmi jel sem
mutat arra, hogy az a pösdatlan vas-, acél-
és tüzfolyam, amelyet az angol és a francia
ágyuk a német állások elé borítanak, a helyi
károknál valamivel is többet okoznának. Ép-
úgy nem sikerült Oroszországban sem át-
törni a német állásokat, bár Evert és Kuro-
patkin csapatai hőiesen támadtak. Pinskiől
északra álló harc folyik, a mozgó háborut
nem kezdék meg.

A német szociálisták béke- manifestuma.

Berlin, aug 11. A német szociáldemok-
rata pártvezetőség a Vorwärts élén kiált-
ványt bocsát ki, amely így szól:

Csak a birodalom építéséért, az ország
politikai önállóságáért és gazdasági élet-
képességeért harcol a német nép. Hódítási
vágyai nincsenek.

Bethmann Hollweg több ízben kijelen-
tette, hogy hajlandó béketárgyalásokra, fáj-
dalom, az ellenséges államok kormányai
mindaddig nem tettek ilyen nyilatkozatot
mert még mindig abban bizakodnak, hogy
le tudják győzni katonai szempontból a né-
met birodalmat és szövetségeseit. Megátal-
kodott hitüket abból merítik, hogy ellen-
ségeink számára nézve többen vannak, na-
gyobb néptömegeket képviselnek és erő-
forrásaik kimeríthetetlenek. Pedig az entente-
országok népei is éppen úgy vágyódnak a
béke után, mint a német nép.

A birodalmi kancellárhoz beadványt
intéztünk, hogy a háboru esljait szabadon
korlátozás nélkül vitathassuk meg nép-
gyűléseken, felszólítjuk tehát a pártszerve-
zeteket, tartsanak népgyűléseket s nyilat-
kozzanak a háboru és béke esljairől, fog-
laljanak állást és gyűjtsenek aláírásokat egy
feliratra, a melyben a német nép békét
kér, békét a mely barátságot teremt a szom-
szédos népek között, a német birodalom-
nak pedig területi épiséget biztosít, poli-

tikai függetlenségét és gazdasági fejlődés-
képességét lehetővé teszi.

IRODALOM

A vallásos öntudat alapja a
tudás című füzetben adta ki Szent Királyi
Zoltán bihari plebános azt a lelkes beszé-
det, melyet a nagyváradai Oltáregyesület
1916. évi június 12 iki kiállításán elmondott.
A hallgatóság már akkor is szíves megér-
téssel fogadta a beszédet, de érdemes is
arra, hogy ayomatásban kiadva minál sző
lesebb körben terjedjen el. A szerző azt a
nagyon is aktuális témát fejtegeti, hogy ön-
tudatos hitélet csakis alapos hitbéli tudás
talaján virágozhatik. Rámutat e tudás két
főforrására: a katekizmusra és a bibliára.
Ügyesen csoportosított érvekkel a katekiz-
mus tanulmányozásának, illetőleg a vasár-
napi templomi szentbeszédnek figyelmes meg-
hallgatásának szükségességét bizonyítja, mert
ép ennek elmulasztása az oka különösen az
intelligens hívek hitbéli tudatlanságának és
az ebből következő annyi sajnos eltérve
lyedésnek. A lendülettel megirt füzetkét
melegan ajánljuk mindankiunk. Ára 10
fillér. Kapható a bihari plebánián és a
nagyváradai róm. kath. templomok könyves-
tábláin.

NYILTÉR

Kátránypapir

olcsó árban beszerezhető azon-
nali szállításra **Weisz József**
Kolozsvári-u. 1. Telefon 327.

A szerkesztésért felelősen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Bémer-tér 3 szám alatt kiadók:

4 szobás udvari

3 szobás utcai

2 szobás garcon utcai lakás für-
dőszobával teljesen modernnek
november 1-re.

Jótállás a biztos
eredményért
Törvényesen
védve.

Reitter Oszkár
nagybecskereki ny. főka-
pitány és fajbaromfi-tenyész-
tőnek nagyszerű talimánya a

„Patkánin“

patkányirtó szer, (nem mérge) mely
emberre és házi állatokra nem ártal-
mas és föllülmul minden más irtószert.

1 doboz ára 2 korona,

mely elegendő körülbelül 60 patkány
kiirtásához. — Minden adaghoz hasz-
nálati utasítás van mellékelve. A biz-
tos eredményért jótállás. Ismertető
prospektust, melyben le van írva, hogy
különböféle gazdaságban hány adag haszná-
landó. Kérésére ingyen küld a Patkánin
gyár vezetősége Nagybecskereken.

IZSÁK LIDIA
elsőrendű tűzőszalon

Nagyvárad,
Nagy Sándor-u. 1.

Park-szálloda
tárlatában.

Fűzőket a legelő divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és baskótőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szigligeti színház művésznőinek egyedüli szállítója.

:: Telefon : 11-53. ::

Kiadó Kossuth-u. 2. sz. házban a Kertész S. Sándor-féle üzlethelyiség s ugyanott egy kétszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

6. szám.

Valódi
aszfalt fedéleméz
és jó minőségű
kátránypapír
kapható

Andrényi Rároly és Fiaínál.

* **Kiadó** Beöthy Ödön-u. 7. sz. házban kétszobás udvari lakás aug. 1-től. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár r.t.-nél, Nagyvárad.

Az Erzsébetligeten lévő
4 új földszintes
házban két és három
szobás lakások kiadók,
(Püspökiresidencia mellett.)

Értekezni lehet a 3. épületben lakó házmesternél, vagy Incze irodában Bémer-tér 3.

x **Helybéli** nagy vállalatnál 10-15 mázsa makulatur papír eladó. Árajánlatokat a kiadóba kérünk.

Tanulóleány
fizetéssel felvétetik
a **Szent László-nyomda r.-t.-nél**
Szilágyi Dezső-utca 5. szám.

MOSKOVITS ADOLF FIAI R.-T.
Várad melletti gazdaságába
azonnali belépésre

éves motoros gépész
kerestetik. Előnyben részesülnek, a kiknek Stoch motor-eké kezelésében gyakorlatuk van.

Jelentkezők a R.-T. helybéli irodájához forduljanak.

Talp, talphulladék, talp-pótlóanyag és bőrhulladéküzletem,
katonáskodásom miatt, lakásomon folytatom! Kérem t. vevőim továbbbizives pártfogását

STERN MIKLÓS
Nagyvárad, Péter-u. 1/A.

(Bejárat a Sztaroveczky-utca felől, az inasotthon mellett.)

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 514.

A telep telefonja 514.

1 LITER VIZ FELFORRALÁSA
CSAK 4 FILLÉRBE KERÜL.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy a legújabb rendszerű

Villamos vasalók,
" **főzőedények,**
" **tea főzők,**

megérkeztek és a legolcsóbb árban kaphatók.

Wolftram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban telefon rendelésre díjmentesen házhoz szállítanak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos ivlámpapótlók 2000 gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

Főszerelő telefonja
55.

Főszerelőtelefonja
55.

Szent László (Püspök gyógyfürdő)
Nagyvárad mellett.

Kénes vasas hévvizforrások, viz hőfoka 42 C° csuz, köszvény minden formája, ischiás és női betegségek ellen, 1913-ban 6200 beteg hagyta el gyógyultan és javultan a páratlanul hatásos Püspök-fürdő gyógyforrásait. Nagyszabásu nyári uszoda 26 C° forrásvizvel és uszástanítással.

400 holdas park és fenyves erdő, gondozott sétautak, társalgó, olvasóterem, könyvtár, napilapok, folyóiratok rendelkezésre állanak.

Az egész fürdő ujonnan átalakítva, villanyvilágítás az egész telepen és az összes vendégszobákban. Pósta, interurbán telefon.

Sebesült katonatisztek és katonák árkedvezményben részesülnek.

Fürdőismertetőt küld az Igazgatóság 1916 jan. 1-től.

Komzsik Alajos,
a fürdő bérlője.